

Vận dụng, quán triệt quan điểm chỉ đạo của Đại hội Đảng lần thứ XIII vào giảng dạy các môn lý luận chính trị

Vũ Thị Phương Lê*

Nhận ngày 22 tháng 02 năm 2022. Chấp nhận đăng ngày 6 tháng 12 năm 2022.

Tóm tắt: Giảng dạy lý luận chính trị trong các trường đại học ở Việt Nam không những giúp sinh viên có hiểu biết sâu sắc, đầy đủ, toàn diện về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, mà còn củng cố niềm tin và bản lĩnh chính trị, ý thức giai cấp và tinh thần yêu nước. Để cập nhật và quán triệt kịp thời chủ trương, đường lối của Đảng tới sinh viên thì việc vận dụng những quan điểm chỉ đạo của Đảng tại Đại hội XIII trong giảng dạy các môn lý luận chính trị là một yêu cầu cần thiết. Bài viết này sẽ trình bày nội dung các quan điểm chỉ đạo cơ bản của Đảng trong văn kiện Đại hội XIII cần được vận dụng và quán triệt vào giảng dạy lý luận chính trị cho sinh viên trong các trường đại học hiện nay.

Từ khóa: Đại hội XIII của Đảng, lý luận chính trị, quan điểm chỉ đạo.

Phân loại ngành: Chính trị học

Abstract: Teaching political theory in universities in Vietnam not only helps students have a deep, complete and comprehensive understanding of Marxism-Leninism, Hồ Chí Minh's thought, and the Party's line, policies and laws of the State, but also reinforce political beliefs and bravery, class consciousness and patriotism. In order to promptly update and grasp the Party's policies and guidelines to students, the application of the Party's guiding views at the 13th Congress in teaching political theory subjects is a necessary requirement. This article will present the basic guiding views of the Party in the document of the 13th Congress that need to be applied and thoroughly understood in teaching political theory in universities today.

Keywords: 13th Party Congress, political theory, guiding point of view

Subject classification: Political science

1. Mở đầu

Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng (diễn ra từ 25/1/2021-01/02/2021) đã thành công rất tốt đẹp; nhiều tinh thần, tư tưởng, quan điểm mới được Đại hội thông qua. Với phương châm: “Đoàn kết - Dân chủ - Kỷ cương - Sáng tạo - Phát triển”, Đại hội XIII của Đảng đã lan tỏa tinh thần đổi mới, phát triển đất nước tới toàn Đảng, toàn quân, toàn dân. Trong phần Báo cáo của Ban Chấp hành Trung ương khóa XII về các văn kiện trình Đại hội XIII của Đảng, khi bàn về phương hướng, nhiệm vụ nhiệm kỳ Đại hội XIII và những năm tiếp theo, Đảng đã chủ trương phải quán triệt trong nhận thức và hành động thực tiễn các quan điểm chỉ đạo cơ bản. Hệ quan điểm chỉ đạo này chứa đựng những nội dung mới về nhận thức lý luận, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ cách mạng trong giai đoạn tới. Bám sát các quan điểm chỉ đạo định hướng cho việc xây dựng và phát triển đất nước

* Trường Khoa học Xã hội và Nhân văn, Trường Đại học Vinh.
Email: levtp@vinhuni.edu.vn

trong Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng để kịp thời lan tỏa vào thực tiễn là một nhiệm vụ quan trọng của tất cả các cấp, các ngành trong hệ thống chính trị, nhất là những người làm công tác giảng dạy các môn lý luận chính trị.

2. Sự cần thiết phải vận dụng, quán triệt các quan điểm chỉ đạo của Đại hội Đảng lần thứ XIII vào giảng dạy các môn lý luận chính trị

Chương trình các môn lý luận chính trị mới đã được biên soạn và được Hội đồng thẩm định Quốc gia thông qua bao gồm 5 môn: *Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác - Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, Tư tưởng Hồ Chí Minh*. Trước đây, do tích hợp 3 môn đầu trong 1 môn *Những nguyên lý cơ bản của Chủ nghĩa Mác - Lênin* nên giáo trình chỉ dừng lại ở việc phân tích những nguyên lý, quan điểm cơ bản của Chủ nghĩa Mác - Lênin, không có nội dung nào bàn về sự vận dụng của Đảng vào thực tiễn ở Việt Nam ở trong mỗi bài học. Việc vận dụng đó được thể hiện độc lập ở bộ môn *Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam* nên đã gây nhiều khó khăn trong quá trình dạy học và tạo sự tách rời giữa nghiên cứu lý luận với nghiên cứu thực tiễn. Hiện nay, phương châm đổi mới dạy học lý luận chính trị là cùng với đổi mới về nội dung phải đồng thời đổi mới phương pháp dạy học một cách linh hoạt, phù hợp với thực tiễn cũng như đối tượng học tập. Về nội dung, các bài giảng lý luận chính trị được xây dựng gắn liền với chủ trương, đường lối, quan điểm của Đảng. Về phương pháp, khuyến khích việc vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học hiện đại theo hướng phát huy tính tích cực, phẩm chất và năng lực của người học, tạo được sự hứng thú và có trách nhiệm cho cả người dạy và người học.

Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã trình bày hệ thống quan điểm chỉ đạo sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Hệ quan điểm chỉ đạo đó là kết quả của quá trình nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn 35 năm Đảng lãnh đạo sự nghiệp đổi mới đất nước, thể hiện sự vận dụng lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh phù hợp với hoàn cảnh lịch sử cụ thể của Việt Nam và tình hình thế giới. Các quan điểm thống nhất chặt chẽ với nhau, tạo thành nội dung quan trọng trong đường lối đổi mới của Đảng, phản ánh đúng đắn mục đích, phương tiện và phương thức để tiếp tục đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ sự nghiệp đổi mới (Lê Hữu Nghĩa, 2021, tr.23-27). Vận dụng, quán triệt các quan điểm chỉ đạo này vào giảng dạy các môn lý luận chính trị có nghĩa là giảng viên phải nhận thức thấu đáo và thể hiện đầy đủ các quan điểm đó trong nội dung dạy học, đem tri thức lý luận vận dụng vào thực tiễn.

Vận dụng, quán triệt nghị quyết Đại hội Đảng nói chung và các quan điểm chỉ đạo của Đảng nói riêng vào giảng dạy các môn lý luận chính trị là một trong những yêu cầu của Đảng đối với công tác tuyên giáo, góp phần quan trọng trong việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh chống lại những quan điểm sai trái, thù địch. Đảng nhấn mạnh, một trong những yêu cầu của việc nghiên cứu, giảng dạy lý luận chính trị là “chú trọng tới những nội dung phù hợp tình hình mới và yêu cầu cụ thể của từng địa phương, vùng miền; vừa bổ sung kiến thức, vừa giải đáp những vấn đề thực tiễn mới đặt ra” (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2020).

Vận dụng, quán triệt các quan điểm chỉ đạo của Đại hội Đảng còn là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của giảng viên giảng dạy lý luận chính trị. Với nội dung là trang bị chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước, các môn lý luận chính trị không chỉ góp phần hình thành, bồi dưỡng cho sinh viên thế giới quan duy vật biện chứng, phương pháp luận biện chứng duy vật, khoa học, mà còn góp phần xây dựng, bồi dưỡng, củng cố cho sinh viên niềm tin vào lý tưởng của Đảng, vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của đất nước, góp phần định hướng cho sinh viên suy nghĩ, hành động đúng đắn trong học tập, rèn luyện. Với vai trò quan trọng như vậy, nhưng với sinh viên, chúng sẽ là những môn học khô khan,

thiếu hấp dẫn nếu giáo viên chỉ nặng truyền thụ lý thuyết. Vận dụng, quán triệt các quan điểm chỉ đạo của Đại hội XIII của Đảng vào các môn lý luận chính trị, đối chiếu vào thực tiễn có thể giúp bài giảng thêm sinh động và cập nhật được bối cảnh của thời đại; giải thích được những vấn đề thời sự mà người học quan tâm, góp phần định hướng dư luận xã hội.

3. Nội dung các quan điểm chỉ đạo cơ bản của Đảng trong văn kiện Đại hội XIII

3.1. Quan điểm về kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo

Đại hội XIII của Đảng đã xác định: “*Tư tưởng chỉ đạo xuyên suốt* của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta là phải kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới của Đảng; kiên định các nguyên tắc xây dựng Đảng; bảo đảm cao nhất lợi ích quốc gia - dân tộc trên cơ sở các nguyên tắc cơ bản của luật pháp quốc tế, bình đẳng, hợp tác cùng có lợi để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.33). Nội dung tư tưởng này đã được khẳng định trong *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội* năm 1991 và tiếp tục được xây dựng hoàn thiện, bổ sung qua các kỳ đại hội. Điểm mới của Đại hội XIII là đã bổ sung một nội dung mới “kiên định các nguyên tắc xây dựng Đảng” bên cạnh những “kiên định” đã được khẳng định từ các Đại hội trước là: kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới. *Điều lệ Đảng Cộng sản Việt Nam* được thông qua tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI (2011) đã quy định về các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng: “Đảng là một tổ chức chặt chẽ, thống nhất ý chí và hành động, lấy tập trung dân chủ làm nguyên tắc tổ chức cơ bản, thực hiện tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách, thương yêu đồng chí, kỷ luật nghiêm minh, đồng thời thực hiện các nguyên tắc: tự phê bình và phê bình, đoàn kết trên cơ sở Cương lĩnh chính trị và Điều lệ Đảng, gắn bó mật thiết với nhân dân, Đảng hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2011). Từ đó cho đến nay, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn kiên định thực hiện nghiêm các nguyên tắc này và đó cũng là một trong những yếu tố quyết định sự thành công của Đảng ta trong thời gian qua. Do đó, kiên định nguyên tắc xây dựng Đảng đã được Đại hội XIII nâng lên thành quan điểm chỉ đạo và quán triệt mạnh mẽ, rộng rãi trong nhận thức và hành động của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân.

Thực tiễn 35 năm thực hiện đường lối đổi mới đã cho thấy, công cuộc xây dựng, phát triển đất nước ngày càng đi vào chiều sâu thì chúng ta càng phải đối diện với những khó khăn, thách thức mới, đồng thời cũng đứng trước nhiều thời cơ, vận hội mới. Điều đó đòi hỏi chúng ta càng phải nhận thức đúng, vận dụng sáng tạo, bổ sung, phát triển và bảo vệ lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cho phù hợp với bối cảnh mới của thế giới và các điều kiện cụ thể trong nước hiện nay.

Theo đó, trọng trách của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị phải vận dụng được những phương pháp luận tốt nhất để tiếp tục phát triển hệ thống các nguyên lý, lý luận trên cơ sở thường xuyên tổng kết thực tiễn, bổ sung lý luận; cùng toàn Đảng, toàn dân trả lời được những vấn đề cuộc sống đặt ra, nhất là trong giai đoạn hội nhập quốc tế. Trước mắt, cần tập trung nghiên cứu, làm rõ một số vấn đề căn bản nhất trong sự nghiệp đổi mới và hội nhập quốc tế hiện nay, như: kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; con đường công nghiệp hóa, hiện đại hóa theo định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta; đổi mới và hoàn thiện hệ thống chính trị; phát huy dân chủ; xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân; xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong điều kiện mới; phát triển văn hóa, con người và nguồn lực con người; đặc điểm nội dung của

cuộc cách mạng khoa học, công nghệ hiện đại, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư (CMCN 4.0) và sự phát triển của kinh tế tri thức...

3.2. Quan điểm về chiến lược phát triển tổng thể đất nước

Đại hội XIII khẳng định: “Chiến lược phát triển tổng thể đất nước ta là đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới, phát triển nhanh và bền vững đất nước; bảo đảm gắn kết chặt chẽ và triển khai đồng bộ các nhiệm vụ, trong đó: Phát triển kinh tế - xã hội là trung tâm; xây dựng Đảng là then chốt; phát triển văn hóa là nền tảng tinh thần; bảo đảm quốc phòng, an ninh là trọng yếu, thường xuyên” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.33-34).

Phát triển nhanh, bền vững đó là sự phát triển toàn diện với tốc độ tăng trưởng kinh tế cao, ổn định trong một thời gian dài, có sự kết hợp chặt chẽ, hợp lý, hài hòa giữa phát triển kinh tế với thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội và bảo vệ môi trường; phát triển bền vững cả về kinh tế, xã hội và môi trường. Phát triển bền vững là sự phát triển đáp ứng những nhu cầu vật chất và tinh thần của thế hệ hiện nay nhưng không làm tổn hại đến khả năng đáp ứng những nhu cầu của các thế hệ tương lai. Quan điểm phát triển này cho thấy rõ tư tưởng chỉ đạo của Đảng ta luôn lấy con người là trung tâm, là mục tiêu; phát huy tối đa nhân tố con người, khoa học và công nghệ là nền tảng và động lực cho sự phát triển, tạo môi trường, điều kiện thuận lợi để mọi công dân, mọi cộng đồng trong xã hội đều có cơ hội bình đẳng để phát triển và thực hiện trách nhiệm tham gia đóng góp vào sự phát triển chung, đồng thời được hưởng thành quả từ phát triển nhanh, bền vững, cùng nhau xây dựng đất nước Việt Nam dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, củng cố quốc phòng, an ninh, giữ vững độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Không chỉ khẳng định tư tưởng chỉ đạo về chiến lược tổng thể để phát triển toàn diện đất nước trong giai đoạn tới mà Đại hội XIII còn chỉ rõ phương thức thực hiện. Thời kỳ mới đòi hỏi phải phát triển đất nước toàn diện, đồng bộ hơn về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại, trong đó phát triển kinh tế - xã hội là trung tâm; xây dựng Đảng là then chốt; xây dựng văn hóa, con người là nền tảng tinh thần; tăng cường quốc phòng, an ninh là trọng yếu, thường xuyên.

Nội dung quan điểm này là các chất liệu quan trọng làm vững chắc hơn những nội dung cốt lõi trong các bài giảng lý luận chính trị, nhất là khi luận giải về thời kỳ quá độ, về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam; về kinh tế thị trường; về công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập kinh tế quốc tế; về chính sách đối ngoại ở Việt Nam...

3.3. Quan điểm về động lực và nguồn lực phát triển đất nước

Từ thực tiễn quá trình lãnh đạo công cuộc đổi mới, Đảng đã đúc rút quan điểm khá toàn diện về động lực phát triển đất nước: “*Động lực và nguồn lực phát triển quan trọng của đất nước* là khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, ý chí tự cường dân tộc, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc. Phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và nền văn hóa, con người Việt Nam; thúc đẩy đổi mới sáng tạo, ứng dụng mạnh mẽ khoa học và công nghệ, nhất là những thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại; phát huy tối đa nội lực, tranh thủ ngoại lực, trong đó nguồn lực nội sinh, nhất là nguồn lực con người là quan trọng nhất” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.34).

Việc làm rõ nội hàm khái niệm động lực và nguồn lực phát triển đất nước được phản ánh trong Đại hội XIII đã làm sáng tỏ và sinh động thêm nhiều nội dung trong các môn lý luận chính trị, nhất là giúp sinh viên nhận thức được vai trò, trách nhiệm của mình trong công cuộc xây dựng đất nước, truyền cảm hứng và định hướng cho sinh viên trong học tập, rèn luyện.

Điểm mới lần này là Đảng đã nhấn mạnh: “khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc” cũng là một động lực quan trọng để phát triển đất nước. Nói đến khát vọng là nói đến mong muốn, khao khát, quyết tâm dồn sức lực, trí tuệ để đạt được mục tiêu, không khuất phục trước mọi khó khăn, trở ngại. Trong lịch sử thế giới có nhiều quốc gia phát triển hùng mạnh và sự phát triển của mỗi quốc gia ấy đều bắt nguồn chính từ những khát vọng vươn lên trở thành một dân tộc hùng cường, một nước phát triển, như Nhật Bản, Hàn Quốc, Singapore... Khát vọng dân tộc độc lập, Tổ quốc thống nhất, nhân dân tự do, hạnh phúc, đưa đất nước phát triển “sánh vai với các cường quốc năm châu” đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định ngay từ khi Đảng ra đời cũng như trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam. Đây là khát vọng chính đáng từ bao đời của toàn dân tộc, giờ đây, lại có cơ sở, điều kiện và cơ hội để chín muồi. Khát vọng đang đặt ra trọng trách cho toàn Đảng, toàn dân tộc Việt Nam, cho thế hệ sinh viên hiện nay là đến năm 2045, tròn 100 năm lập nước Việt Nam dân chủ cộng hòa là “trở thành nước phát triển, thu nhập cao” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021).

Khi coi khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc là động lực chủ yếu của sự phát triển đất nước, Đảng Cộng sản Việt Nam đã hướng vào nguồn lực nội sinh, sức mạnh dân tộc là lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết, ý chí tự lực, tự cường, lòng tự tôn và tự hào dân tộc, nhân cách, đạo đức, trí tuệ, tâm hồn, là những giá trị cốt lõi của văn hóa, con người Việt Nam. Đây là sức mạnh vĩ đại, nguồn năng lượng to lớn thúc đẩy sự phát triển của quốc gia - dân tộc trên con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội.

3.4. Quan điểm về công tác xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị và đội ngũ cán bộ

Xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt, sống còn trong toàn bộ sự nghiệp cách mạng. Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội năm 1991 và Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011) đều khẳng định: Đảng phải thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn, coi đây là quy luật tồn tại và phát triển của Đảng, bảo đảm cho Đảng ta luôn luôn ngang tầm nhiệm vụ cách mạng, xứng đáng là Đảng cầm quyền. Nhận thức của Đảng về các nội dung của công tác xây dựng Đảng ngày càng đầy đủ và rõ ràng hơn với những nghị quyết chuyên đề của Đảng như Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 khóa XI về Một số vấn đề cấp bách trong xây dựng Đảng hiện nay; Nghị quyết hội nghị lần thứ 4 Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Kế thừa tinh thần của các đại hội và hội nghị trước đó, Đại hội XIII của Đảng đặc biệt coi trọng công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, tiếp tục khẳng định tư tưởng chỉ đạo: “Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng; xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện, xây dựng Nhà nước tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả; xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược, người đứng đầu, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.34-35).

Tầm quan trọng của công tác xây dựng Đảng được thể hiện rõ cả trong chủ đề, bài học kinh nghiệm, quan điểm, mục tiêu và định hướng phát triển. Chủ đề Đại hội XIII đã phát triển thành tố “Tăng cường xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh” của Đại hội XII thành “Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh”. Điểm mới ở đây là đã bổ sung “xây dựng hệ thống chính trị” cùng với xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh. Xây dựng, chỉnh đốn Đảng và xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh có mối quan hệ biện chứng, tác động qua lại lẫn nhau; trong đó, xây dựng, chỉnh đốn Đảng có vai trò hạt nhân, quan trọng vì Đảng

lãnh đạo hệ thống chính trị, lãnh đạo Nhà nước và xã hội. Đặc biệt là Đảng lãnh đạo, giới thiệu những đảng viên ưu tú của mình ứng cử vào các vị trí chủ chốt của Nhà nước và cả hệ thống chính trị.

Xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh còn giúp cho Đảng có được mối quan hệ mật thiết với nhân dân, khơi dậy tiềm năng sáng tạo, khát vọng phát triển vì một Việt Nam hùng cường, phát huy quyền làm chủ của nhân dân, khuyến khích, động viên nhân dân tích cực tham gia xây dựng Đảng và Nhà nước; đáp ứng ngày càng tốt hơn sự kỳ vọng, xứng đáng với sự gửi gắm niềm tin của nhân dân.

Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh phải gắn liền với công tác cán bộ. Đại hội XIII dành sự quan tâm, chú trọng đặc biệt đến đội ngũ cán bộ cấp chiến lược. Nghị quyết Đại hội XIII đặt ra những yêu cầu mới cao hơn đối với đội ngũ cán bộ rường cột này của nước nhà. Để có được đội ngũ cán bộ cấp chiến lược đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ, cần đổi mới đồng bộ nhiều nội dung trong công tác cán bộ. Đây là yêu cầu quan trọng, nhằm tăng cường hiệu lực, hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị, phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa, bảo đảm tính đồng bộ, sự phù hợp giữa đổi mới kinh tế với đổi mới chính trị, đưa nước ta phát triển nhanh, bền vững.

Quan triệt quan điểm này trong dạy học các môn lý luận chính trị là góp phần khẳng định vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, khẳng định tầm quan trọng của đội ngũ cán bộ và công tác cán bộ trong thực hiện nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

3.5. Quan điểm về tầm nhìn và định hướng phát triển đất nước trong thời gian tới

Nghị quyết Đại hội XIII đã chỉ rõ mục tiêu phát triển tổng quát cho nhiệm kỳ 2021-2025 và những năm tiếp theo là: “Nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng; xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện; củng cố, tăng cường niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội chủ nghĩa; khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, phát huy ý chí và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc kết hợp với sức mạnh thời đại; đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới, công nghiệp hoá, hiện đại hóa; xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định; phấn đấu *đến giữa thế kỷ XXI, nước ta trở thành nước phát triển, theo định hướng xã hội chủ nghĩa*” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.35-36).

Xác định mục tiêu, phương hướng phát triển đất nước là một nội dung quan trọng trong các kỳ đại hội Đảng. Nếu như trong các kỳ đại hội trước đây, mục tiêu và phương hướng phát triển đất nước được xác định theo nhiệm kỳ của Đại hội, căn cứ vào những điều kiện và tình hình thực tiễn, thì Đại hội XIII không chỉ xác định các mục tiêu cụ thể trong nhiệm kỳ của Đại hội XIII mà còn xác định các mục tiêu phát triển hướng tới những mốc quan trọng của đất nước trong những thập niên sắp tới, đó là: đến năm 2025, kỷ niệm 50 năm giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước, nước ta phải “là nước đang phát triển, có công nghiệp theo hướng hiện đại, vượt qua mức thu nhập trung bình thấp”. Đến năm 2030, kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng: “là nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao”. Đến năm 2045, kỷ niệm 100 năm thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, nay là nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam: “trở thành nước phát triển, thu nhập cao” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.36).

Đề ra và xác định các mục tiêu quốc gia như trên là kết quả tổng hợp các kinh nghiệm, bài học trong suốt quá trình lãnh đạo đất nước đặc biệt là lãnh đạo sự nghiệp 35 năm đổi mới của Đảng ta, cùng những nghiên cứu, phân tích, dự báo có cơ sở khoa học về tình hình và xu hướng phát triển của thế giới và đất nước trong giai đoạn mới. Việc xác định đó không chỉ thể hiện được tầm nhìn của Đảng lãnh đạo, mà còn tạo ra động lực quan trọng cho sự phát triển, có ý nghĩa, vai trò đặc biệt trong định hướng phát triển đất nước, là cơ sở để Đảng, Nhà nước hoạch định, triển khai thực hiện và bám sát các nhiệm vụ phát triển đất nước trong thời gian tới.

Quán triệt các quan điểm về tầm nhìn và định hướng phát triển đất nước của Đại hội XIII trong các bài học Triết học, Kinh tế chính trị, Chủ nghĩa xã hội khoa học... sẽ tạo động lực và truyền cảm hứng trong việc phát huy tiềm năng trí tuệ, ý tưởng, sáng kiến của sinh viên trên nhiều lĩnh vực. Bởi vì, sinh viên Việt Nam dù ở trong bối cảnh lịch sử nào, cũng luôn ý thức được vai trò, trách nhiệm của mình với đất nước và vận mệnh dân tộc, không ngừng phấn đấu, rèn luyện, học tập và sáng tạo.

4. Quán triệt, vận dụng hiệu quả quan điểm Đại hội XIII trong các môn lý luận chính trị

Thứ nhất, cần nâng cao nhận thức cho đội ngũ giảng viên lý luận chính trị về sự cần thiết phải vận dụng, quán triệt quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng nói chung và các quan điểm chỉ đạo của Đại hội Đảng lần thứ XIII nói riêng vào dạy học các môn lý luận chính trị. Điều này không chỉ giúp sinh viên nhận thức được giá trị lý luận, khoa học mà còn hiểu được ý nghĩa thực tiễn của các môn lý luận chính trị. Từ đó, xây dựng được tình cảm, động cơ đúng đắn cho sinh viên trong quá trình học tập. Để nâng cao nhận thức cho giảng viên về sự cần thiết phải quán triệt, vận dụng hiệu quả quan điểm Đại hội XIII trong các môn lý luận chính trị thì các cấp lãnh đạo, quản lý cần phải quán triệt việc thực hiện tốt Chỉ thị 23-CT/TW ngày 09 tháng 02 năm 2018 của Ban Bí thư về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới; đồng thời thực hiện nghiêm Kết luận số 94-KL/TW ngày 28/3/2014 của Ban Bí thư về việc tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân.

Thứ hai, phải nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị trong các trường đại học. Trong giảng dạy lý luận chính trị, giảng viên đóng vai trò đặc biệt quan trọng đối với sự hình thành thế giới quan, nhân sinh quan cho sinh viên, không chỉ ở vai trò giảng dạy, giáo dục chính trị tư tưởng mà còn ở vai trò nêu gương. Nhân cách mẫu mực, lập trường kiên định, niềm tin vào Đảng, vào chế độ của người giảng viên sẽ tạo dấu ấn tốt cho sinh viên trong lĩnh hội, tiếp nhận kiến thức, rèn luyện nhân cách, đạo đức và hình thành niềm tin, lý tưởng. Do đó, giảng viên giảng dạy lý luận chính trị bên cạnh việc phải được đào tạo cơ bản, chuyên môn tốt, họ còn phải là tấm gương mẫu mực về nhân cách, có trách nhiệm chính trị cao, có niềm tin vững vàng vào chủ nghĩa Mác - Lê-nin, vào lý tưởng và con đường mà Đảng đã lựa chọn.

Thứ ba, phải phát huy tính tích cực, chủ động tự nghiên cứu, tự bồi dưỡng và cập nhật các thông tin và kiến thức mới trong đội ngũ giảng viên lý luận chính trị. Mỗi cán bộ, giảng viên phải thường xuyên tự giác học tập, nghiên cứu, nắm vững những quan điểm cơ bản, tư tưởng chỉ đạo, những nội dung cốt lõi và vấn đề mới trong các văn kiện Đại hội XIII của Đảng một cách đầy đủ, nghiêm túc, trách nhiệm. Đồng thời, giảng viên phải đa dạng hóa hình thức chia sẻ, cung cấp thông tin, cập nhật những công trình tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận, đặc biệt là những công trình nghiên cứu đưa ra các giải pháp cho các vấn đề mới gắn liền với quá trình đổi mới phát triển kinh tế - xã hội và hội nhập quốc tế của đất nước và các địa phương; tăng cường gắn kết giữa nghiên cứu lý luận với các giải pháp triển khai trên thực tế. Điều này cũng phù hợp với phương châm của đổi mới công tác giáo dục lý luận chính trị mà Đảng đã xác định là “khoa học, thực tiễn, sáng tạo và hiện đại” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.183). Sự vận dụng đúng giữa nội dung kiến thức bài học với quan điểm của Đảng, sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa lý luận với thực tiễn sẽ góp phần gia tăng hiệu quả của bài giảng.

Thứ tư, phải đẩy mạnh việc đổi mới về phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị. Căn cứ vào nội dung bài giảng và đối tượng sinh viên mà giảng viên có thể vận dụng quan điểm Đại hội XIII cho phù hợp; tránh tình trạng dàn trải, ôm đồm, biến bài giảng thành bài báo cáo nghị quyết. Đầu tư phù hợp cho việc thiết kế từng bài học, tiết học theo hướng gắn tri thức lý luận của môn học với thực

tiền cuộc sống sinh động và với chuyên ngành học của sinh viên, xây dựng các hoạt động học tập theo hướng tích cực hóa vai trò của người học. Bên cạnh những liên hệ thực tiễn mang tính phổ biến, thì những liên hệ thực tiễn phù hợp với chuyên ngành học của sinh viên sẽ dễ tạo hứng thú và quan tâm hơn. Do đó, sự vận dụng, cụ thể hóa các quan điểm của Đảng khi giảng dạy cho sinh viên ngành khoa học tự nhiên có thể khác với dạy cho sinh viên ngành khoa học xã hội và nhân văn.

Thứ năm, khi quán triệt, vận dụng tinh thần, tư tưởng, quan điểm Đại hội XIII, bên cạnh việc nhấn mạnh những điểm mới, phải có quan điểm kế thừa, không được tách rời khỏi tinh thần, tư tưởng, quan điểm các đại hội trước. Bởi lẽ, hệ quan điểm Đại hội XIII không chỉ là kết quả tổng kết trong một nhiệm kỳ mà còn là của cả quá trình lãnh đạo của Đảng, của 35 năm thực hiện đường lối đổi mới. So sánh với những nội dung của các kì đại hội trước để nhận thức rõ sự kế thừa, bổ sung, phát triển tư duy, lý luận của Đảng trên các phương diện lớn và các lĩnh vực cụ thể, cũng như trong hoạt động lãnh đạo, chỉ đạo thực tiễn. Để từ đó, việc vận dụng, quán triệt quan điểm của Văn kiện mới thực sự thuyết phục, sát với thực tiễn.

5. Kết luận

Các quan điểm chỉ đạo cơ bản trong Phương hướng, nhiệm vụ nhiệm kỳ Đại hội Đảng lần thứ XIII và những năm tiếp theo đã thể hiện rõ ý chí, bản chất, tầm nhìn và năng lực của Đảng trong giai đoạn mới. Do đó, việc vận dụng, quán triệt đầy đủ và đúng đắn các nội dung trong văn kiện của Đại hội Đảng XIII nói chung và các quan điểm chỉ đạo cơ bản nói riêng trong toàn Đảng, toàn dân, toàn quân là nhiệm vụ quan trọng. Công tác giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học cần phải cập nhật nhanh chóng, đầy đủ, đúng đắn chủ trương, đường lối của Đảng cho sinh viên. Để làm được điều đó, trong quá trình giảng dạy lý luận chính trị, mỗi giảng viên cần phải nắm vững các quan điểm chỉ đạo cơ bản của Đảng; thường xuyên liên hệ, vận dụng và quán triệt các quan điểm ấy trong từng nội dung cụ thể của bài giảng. Sự vận dụng và quán triệt quan điểm của Đảng ở các bài học chính là gắn lý luận với thực tiễn, gia tăng giá trị, hiệu quả, chất lượng của dạy học các môn lý luận chính trị và góp phần quan trọng xây dựng thế giới quan, nhân sinh quan xã hội chủ nghĩa cho thế hệ trẻ.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.1, 2, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
3. Lê Hữu Nghĩa (2021), “Hệ quan điểm chỉ đạo trong Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng”, *Tạp chí Cộng sản*, số 964.
4. Mạch Quang Thắng (chủ biên) (2017), *Một số vấn đề lý luận chính trị ở Việt Nam*, Nxb Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh, Tp. Hồ Chí Minh.
5. Ban Tuyên giáo Trung ương (2020), “Hướng dẫn công tác nghiên cứu, giáo dục lý luận chính trị năm 2021”, <https://tuyengiao.vn/tu-lieu/huong-dan-chi-dao/huong-dan-cong-tac-nghien-cuu-giao-duc-ly-luan-chinh-tri-nam-2021-129745>, truy cập ngày 2/4/2022.
6. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), “Điều lệ Đảng” (do Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng thông qua), <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/van-kien-tu-lieu-ve-dang/dieu-le-dang/dieu-le-dang-do-dai-hoi-dai-bieu-toan-quooc-lan-thu-xi-cua-dang-thong-qua-3431>, truy cập ngày 2/4/2022.
7. Nguyễn Phú Trọng (2020), “Bài phát biểu tại lễ kỷ niệm 90 năm ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam”, <https://dangcongsan.vn/video/bai-phat-bieu-cua-tong-bi-thu-chu-tich-nuoc-tai-le-ky-niem-90-nam-ngay-thanh-lap-dang-1884166>, truy cập ngày 2/4/2022.

